

Stiger kontanthjælpen?

Ydelseskommisionens rapport er udkommet

Kontanthjælpssystemet skal gentænkes. Det har man nedsat den såkaldte Ydelseskommision til at gøre. Her er nogle nedslag i deres rapport – samt svar på det store spørgsmål: Får hjemløse højere kontanthjælp hvis ændringerne gennemføres?

Ydelseskommisionens rapport blev offentliggjort den sidste dag i maj 2021. Efter godt 1½ års arbejde har man givet sit bud på den opgave den siddende regering stillede: I skal gentænke kontanthjælpssystemet. Det skal indrettes på en bedre og mere enkel måde fremover. Men det må ikke koste noget.

Rapporten er på 314 sider. Men det er faktisk spændende læsning.

Men nu jeg arbejder på hjemløseområdet, falder jeg for det kendte trick med at læse det der står om hjemløse. Det er temmelig hurtigt klaret. "Hjemløs (-hed)" nævnes 3 gange.

Den første gang i forbindelse med boligstøtte. Den kan man sjovt nok kun få, når man har en bolig, ikke som hjemløs.

Anden gang nævnes hjemløse sammen med psykisk syge og misbrugere, som eksempler på grupper, hvor økonomiske incitamenter – sanktioner eller gevinst ved at tage et arbejde – ikke rigtigt virker.

Den tredje gang nævnes hjemløse igen som et eksempel på en gruppe, hvor det virker urimeligt at sanktionere, fordi de af forskellige årsager ikke kan overskue de betingelser kommunen stiller for at modtage kontanthjælp.

Disse tre nedslag ridser tre væsentlige problemstillinger for hjemløse op.

1. Der mangler billige boliger til hjemløse. Boliger man kan betale på en kontanthjælp. Det forholder kommissionen sig ikke særskilt til.
2. Arbejdsmarkedet er lukket land for hjemløse og andre grupper, der ikke kan levere 100 procent hver dag – og helst lidt til.
3. Som en konsekvens af bl.a. hjemløses manglende mulighed for at reagere på økonomiske incitamenter, tydeliggøres det hvor uretfærdigt økonomiske sanktioner kan være. Når man har problemer, der gør, at man ikke altid er i stand til at deltage i et møde eller passe sin aktivering, hjælper sanktioner ikke. Her er støtte og motivation i stedet nøgleord. I SAND ser vi alt for ofte at kommunen uretmæssigt sanktionerer kontanthjælpsmodtagere. Det er, som ydelseskommisionen også påpeger, ikke retfærdigt.

Ydelseskommisionen forholder sig i høj grad til de to sidstnævnte punkter. Allerede i indledningen i rapporten slår de fast, at de har en ambition om, at der skal være et økonomisk incitament alle kan reagere på.

De rammer hovedet på sømmet ved at anbefale, at det skal gøres

langt mere enkelt for kontanthjælpsmodtagere at få sig et "småjob" end i dag, og at incitamentet er positivt frem for negativt. Dvs. at man får noget frem for at undgå at miste noget, når man arbejder nogle timer om ugen, mens man er på kontanthjælp. Konkret anbefales det, at kontanthjælpsmodtagere på den nye såkaldte "grundsats" på 6.600 kr. pr. måned, kan beholde hele indkomsten, dog med en grænse på 3850 kr. om måneden. Det svarer til ca. 8 timers arbejde om ugen, vurderer de. Hvis du småjobber så meget, at din samlede indkomst kommer op over den nye "forhøjede sats" på 10.450 kr. om måneden, kan man beholde 35 procent af lønindtægten. Kommer man helt op på en samlet indtægt, der svarer til dagpengesatsen, modregnes der krone for krone for den del af lønnen, der overstiger dagpengesatsen.

Rationalet bag denne anbefaling, er, at ved at vende incitamentet fra at være pisk til at være gulerod, har hjemløse og andre udsatte borgere en reel mulighed for at drage nytte af de incitamenter der er. Man tjener simpelthen penge på at arbejde.

Rationalet bag denne anbefaling, er, at ved at vende incitamentet fra at være pisk til at være gulerod, har hjemløse og andre udsatte borgere en reel mulighed for at drage nytte af de incitamenter der er. Man tjener simpelthen penge på at arbejde. Det kan forhåbentlig føre til at man bliver helt eller delvist selvforsørgende, samtidig med at man bliver en del af et arbejdsfællesskab. Den forkætrede 225-timersregel er eksemplet på et negativt incitament. Den foreslår kommissionen afskaffet.

Den beskæftigelsesrettede indsats og en positiv incitamentsstruktur, kan dog ikke stå alene.

Kommissionen fremhæver behovet for, at kommunerne understøtter indsatsen ved andre beskæftigelsesrettede indsatser og ved en helhedsorienteret og koordineret indsats på tværs af kommunale forvaltninger og andre myndigheder/tilbud. F.eks. ved at man

får tilbudt en koordinerende sagsbehandler.

Regelmæssighed i indsatsen er vigtigt. Det giver borgere en større mulighed for at få idéer til nye veje videre. Rapporten hæfter sig ved sagsbehandlerens rolle. En positiv tilgang – det, at man tror på borgeren og ikke giver op – er vigtig, viser effektstudier, mens det har negativ effekt for borgerens udvikling ift. at komme tættere på arbejdsmarkedet, hvis man ofte skifter sagsbehandler.

Kommissionens anbefaling er derfor at lave et kontanthjælpssystem, hvor man belønner kommuner for at bruge de værktøjer, der virker bedst. I dag er ansættelse i privat løntilskud et af de værktøjer, der virker bedst, men bruges mindst. Omvendt er der ikke evidens for at "kontrolsamtaler" på jobcenteret virker. Nærmere tværtimod.

Det store uafklarede spørgsmål er: Vil hjemløse få en højere eller lavere kontanthjælp end i dag, hvis kommissionens forslag bliver vedtaget i Folketinget?

Det store uafklarede spørgsmål er: Vil hjemløse få en højere eller lavere kontanthjælp end i dag, hvis kommissionens forslag bliver vedtaget i Folketinget?

For langt hovedparten af hjemløse, vil der ikke være nogen forskel. Ud over en grundsats på 6.600 kr. og en forhøjet sats på 10.450 kr. foreslår kommissionen, at der gives et fast tillæg til enlige personer uden børn på 1.000 kroner (grundsats) eller 2.250 kroner (forhøjet sats). Disse personer har nemlig i dag generelt færre penge til rådighed end andre familietyper på samme ydelser.

Den høje sats får man, hvis man har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, har haft 2½ års beskæftigelse indenfor de sidste 10 år eller opholdt sig i landet i 7 af de sidste 8 år.

Det betyder at man rammer præcis de samme beløb som der gives

i kontanthjælp i dag for langt de fleste i hjemløsegruppen.

Unge under 30, med bestemte psykiske lidelser, der i dag modtager et aktivitetstillæg eller en højere sats, vil miste denne ret og komme ned på en kontanthjælp, der svarer til deres jævnaldrende.

De kan blive kompenseret ved anbefalingen om at kommunerne skal gives mulighed for at yde supplerende hjælp, hvis de skønner det nødvendigt. I tilfældet med en ung psykisk syg, bliver det i en overgangsperiode, til vedkommende f.eks. har fundet en billig lejlighed.

For at hjælpe kommunerne med hvornår de kan give enkeltudgifter eller ekstra hjælp til, skal der udarbejdes en "positivliste" over rimeligt begrundede enkeltudgifter. Der kan være udgifter til møbler, tøj, børneudstyr. Vi ved at kommunerne i dag er meget nærige ift. enkeltudgifter. Derfor kan sådan en liste være en god idé. Omvendt kan den også begrænse kommunernes muligheder; står det ikke på listen, kan der ikke ydes hjælp.

*... Og for at svare på spørgsmålet om kontanthjælpen stiger?
NEJ! Det gør den ikke... Det har aldrig været sigtet med
kommissionens arbejde...*

Men det her er jo bare et udspil. Det er endnu engang børnene der er i fokus. Hvis hjemløse og andre 2.rangsborgere skal tilgodeses, skal vi op på barrikaderne. God kamp!

... Og for at svare på spørgsmålet om kontanthjælpen stiger?
NEJ! Det gør den ikke... Kommisionen fik klar besked på at der ikke kom flere penge til området. Hvis nogen får mere, skal andre have mindre. Som f.eks. unge med psykiske lidelser...